

■ COLUMNA

In gieu cun milliuns, milliardas e managers

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

Cun milliuns n'hai jau anc mai pudì entschaiver en la massa. Fin tshient hai jau gia dumbrà en l'emprima classa. E fin milli avain nus dumbrà en la terza classa. Ma fin tar in milliun? Mai. Perquai n'hai jau nagina relaziun tar la dimensiun da questa cifra.

In zic pli simpel daventi, sch'jau m'imagin in milliun francs. Jau n'hai naginas difficultads da m'imagnar co dar ora tants daners. Jau pudess p. ex. bajegiar ina bella chasa. U ch'jau pudess ir insaquantas giadas a far cumissions en la via da la staziun a Turitg. Pli flot fiss anc da prender in lung congedi nunpajà. Tgi sa quant ditg ch'jau pudess insumma prender congedi? In mument, jau stoss prender nanavant mes quintader. 1 000 000 francs: 2000 francs al mais (jau lavur en

plazza parziala) = 500 mais. Quai tuna bain. Tgi sa quants onns che quai fiss? 500 mais : 12 mais = 41,5 onns.

Incredibel. Sch'jau avess in milliun francs, pudess jau ir tar mes schef e dir: «Taidla mes char, ils proxims 40 onns prend jau congedi.» È quai pussaivel? In mument, jau stoss dabot controllar, sch'jau hai quintà endretg. Forsa hai jau tippà ina nulla da memia. Tiptip, tiptiptip... Bain i constat. In milliun è schon coga bler.

Tgi sa, tge ch'ils managers fan cun ils milliuns ch'els gudognan? En mintga cas na prendan els betg congedi, sco quai ch'jau faschess. Perquai lavuran els bler memia gugent. Ma forsà faschessan els gugent insatge per megliorar lur reputaziun da raffauners. Quest'idea n'è gnanca uschè mala. Faschaisa in gieu.

Prendainsa il cas ch'ils CEO's Daniel Vasella, Peter Brabeck e Josef Ackermann decidessan da far ina buna ovra. Per quest intent mettessan els a disposiziun il salari d'in onn (els han gea segir anc insaunua insatge pauc da la vart).

Daniel Vasella, schef da Novartis e pajataglia da Zug, mettess a disposiziun sia paja annuala da 20,8 milliuns a la chassa da dischoccupads dal Grischun. Cun quests daners pudess la chassa pajar in mais 8000 francs als 2600 dischoccupads da l'entir chantun. Ins pudess era reparter ils daners sin dus mais, lura obtegniss mintga dischoccupà 4000 francs.

Peter Brabeck diregia Nestlé e gudogna da preschent 18 milliuns francs. El contribuiss sia paja annuala per mitigiar la mi-

sergia dals working poor che gudognan en sia firma forsà be 3500 francs il mais. Cun quai na pon ins betg trair vi la famiglia, quai sa schizunt in CEO. Cun ils 18 milliuns da Brabeck pudess ins dar in entir onn a 1500 working poors mintga mais 1000 francs dapli paja.

E tge faschess Josef Ackermann cun ses 17 milliuns? Forsa dar a la gliud che vegn relaschada perquai che sia Deutsche Bank ha decidì ch'i vegn uss stritgà 6400 plazzas. Na. Ackermann avess ina megla idea. El salvass ses raps e decidess che sia banca reparta il gudogn net da 2,47 milliardas euro (ina milliarda ha nov nullas) dal 2004 sin ils raddund 6000 emploiads che perdan paun e gudogn tar la Deutsche Bank. Quai dess per mintgin 411 000 euros: In flot chapital da partenza per bajegiar si ina

pitschna firma. Cun milliardas pon ins far coga bler! Ma normalmain flessegian ellas en ils satgs dals acziunaris.

Per finir anc in ulteriur quint: Nestlé ha fatg l'onn passà in gudogn net da 6,7 milliardas francs. Il 2003 occupava Nestlé anc 253 000 emploiads sin l'entir mund. Il 2004 be pli 247 000 emploiads. Fa 6000 emploiads damain. Sche Nestlé avess mantegnì questas 6000 plazzas da lavur, e mintgina da quellas plazzas da lavur avess custà 100 000 francs ad onn, avess quai custà 600 milliuns francs. Quai vul dir: Il concern vess anc adina fatg in gudogn net da 6,1 milliardas francs. Probabel fissan ils acziunaris era stads cuntents cun quest resultat. Ma sco ditg. Tut quai è be in gieu cun milliuns, milliardas e managers.